

Рудольф Штайнер

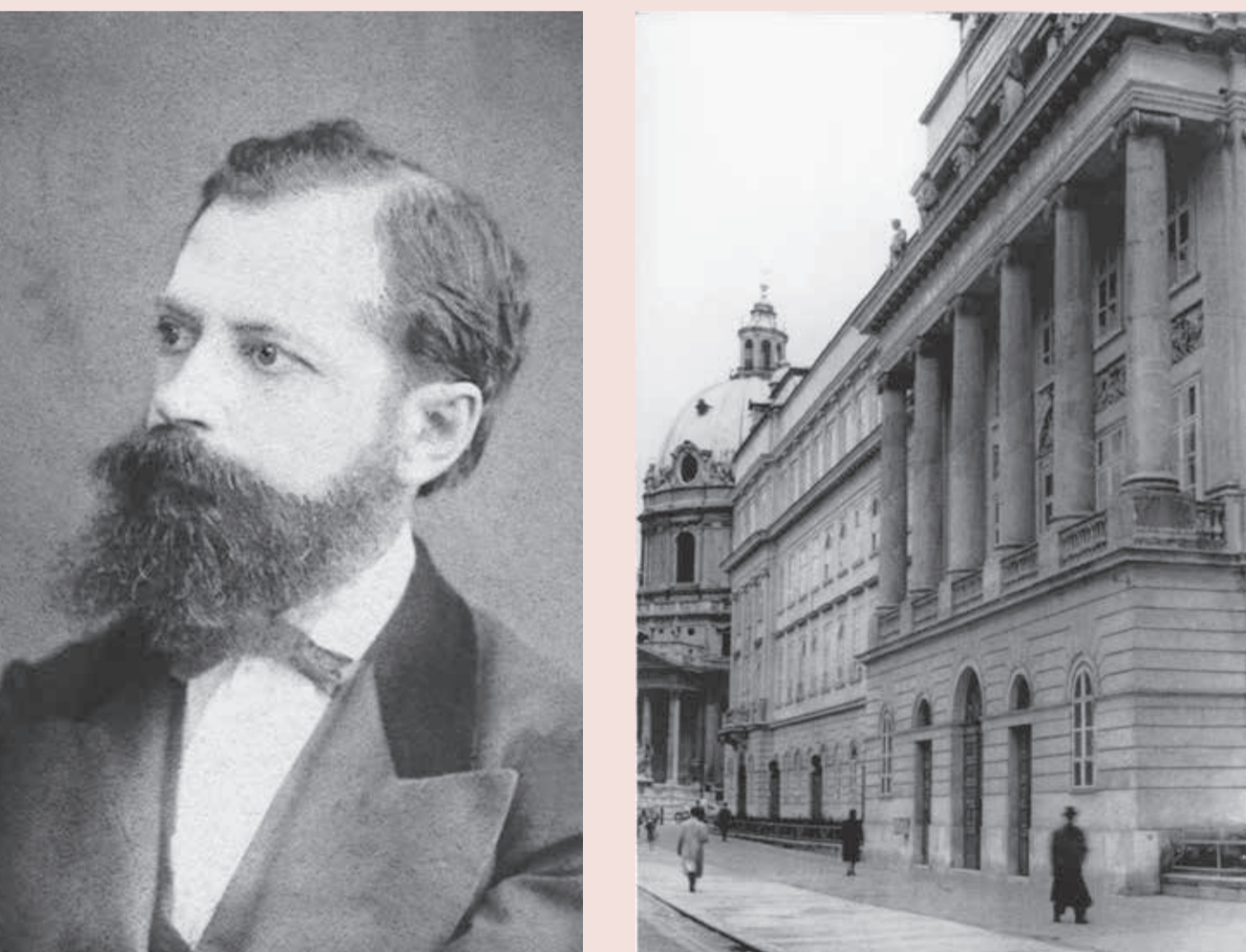
Перша половина життя
1861 - 1896

Сестра Леопольдіна (сидить) та Рудольф Штайнер (стоїть), рік 1866

Історична світлина, Поттшах на околиці Віденської западини

лів.: Карл Юліус Шрьоер, професор літератури пр.: Вища технічна школа, Відень

Рудольф Штайнер як співробітник в архіві Гете-Шіллера, Ваймар, 1891 р.

Архів Гете-Шіллера у Ваймарі

Раннє дитинство і сільська школа

Народився Рудольф Штайнер 27 лютого 1861 року в селі Кральєвіца (у сучасній Хорватії, тоді Австро-Угорщині). Його батько працював на австрійській Південній залізниці й постійно переводився на нове місце роботи, тож сім'я змушена була часто переїздити.

Найпрекрасніший період свого дитинства, 1863 - 1869 рр., Р. Штайнер проживає в селі Потшах на краю Віденської западини, в Нижній Австрії. Тут народились і його брат та сестра. „Пречудовий краєвид оточував моє дитинство.“

У вісім років Рудольф переживає свій перший надчуттєвий досвід. Коли хлопець про це говорить, його не сприймають всерйоз. З цього часу він розрізняє „речі „видимі“ й речі „невидимі“. У світі існує стільки незбагненого, та все це осягнути розумом він має самотужки.

З 1869 року сім'я проживає в містечку Нойдорфль, що на південь від Відня. Час від часу Рудольф відвідує сільську школу. Він відкриває для себе геометрію. Не маючи креслярського приладдя, хлопчик вибудовує в думках трикутник і задається питанням, де, власне, перетинаються паралельні прями. Так переживає він здатність охопити щось у дусі і через геометрію вперше набуває досвід „внутрішнього щастя“. Тож по-дитячому він відчуває: „Знання про духовний світ слід нести в собі так от, як геометрію.“

Реальне училище у Вінер Нойштадті. Навчання у Відні

В 1872 р. батько віддає Рудольфа в реальне училище (природничих наук) до містечка Вінер Нойштадт. З 14-ти років юнак починає надавати допоміжні уроки. Випускні екзамени в 1879 р. він складає на відмінно. Ця освіта не дає права навчатися в університеті. І все ж він багато часу проводить там як вільний слухач факультетів філософії, літератури та медицини.

Готуючись стати вчителем, Р. Штайнер вступає у 1879 р. до Віденської Вищої технічної школи на відділення математики, фізики, хімії та геології. На прожиття він заробляє приватними уроками.

Вивчення Гете

Професор літератури при Школі, Карл Юліус Шрьоер, прищеплює молодому Штайнеру захоплення класичною літературою, особливо творчістю Гете. І, коли в повному зібранні творів Гете вперше до друку готуються також і його природничонаукові праці, Шрьоер пропонує 21-річного студента Р. Штайнера в якості відповідального редактора.

В гетевських ідеї типу та ідеї метаморфози Штайнер вбачає основу для наукового дослідження органічної природи. У 1883 р. він видає до друку перший том „Природничо-наукових праць Гете“, а відтак отримує визнання широкого кола спеціалістів.

Доволі рано Р. Штайнера хвилюють питання філософії. Поряд із тогочасними філософами він вивчає Канта, Фіхте і Гегеля. Особливо значущим для нього стане трактат Шіллера „Про естетичне виховання людини“. І в наступні роки він інтенсивно займається питанням свободи людини.

Приватний учитель

В 1884 р. Р. Штайнер закінчує Вищу школу й працює домашнім учителем у єврейській родині торговця. Часто можна бачити його в якій-небудь із численних кав'ярень Відня, найчастіше у „Грінштайдль“, де він готує до публікації вісті з парламенту, різні статті та театральну критику. „Саме в цей час моє зовнішнє життя було вищерт наповнене спілкуванням із людьми. Часто я зустрічався і з давніми друзями.“

Те, що всі ці роки він і надалі має духовні переживання, про це він не говорить ні з ким.

Ваймар. Робота в архіві Гете і Шіллера

В 1890 р. Штайнер переїздить у Ваймар працювати в архіві Гете-Шіллера. Незабаром він розуміє, що не до душі йому педантична робота в архіві. Проте у Ваймарі він проводить сім років. За цей час при університеті м. Росток він отримує науковий ступінь доктора філософії.

Хоча Р. Штайнер має друзів і бере участь у культурному житті, він відчуває себе вигнанцем у пустелі. Становища не змінює й тісна дружба із вдовою Анною Ойніке.

Філософія свободи

Драматичним зіткненням для Рудольфа Штайнера стає розгляд питання людської свободи, і до завершення він доведе його у своїй основній філософській праці „Філософія свободи“, виданій у 1893 році. Тут він описує мислення як ту силу, що творить, силу, яка може виробляти певний зміст незалежно від зовнішніх імпульсів. Це є акт свободи. Із цього, на думку Штайнера, повинні виходити будь-яке пізнання, будь-яка дія, якщо вони мають лишатися вільними.

Роботу в архіві Р. Штайнер закінчує в 1896 році. Свої думки з приводу досліджень творчості Гете він викладає у книзі „Goethes Weltanschauung“ („Світобачення Гете“).

Рудольф Шоберт, однокурсник із Віденської Вищої технічної школи згадає про свого товариша Штайнера:

„Якось і я побував на одній з тих доповідей, в якій Рудольф Штайнер у абсолютно довершеному викладі й, увесь розшарілий від збудження, підводив нас до дискусії про Кантову „Критику чистого розуму“... Це „a-priori“, яке Рудольф Штайнер вживав ледь не в кожному другому реченні, стало для нас його прізвиськом. Спочатку він звався „a-priori-Mann“ („Людина- a-priori“) ... і зрештою „Пріор“... А Рудольф Штайнер з усіх наших кепкувань весело сміявся разом із нами.“

Кав'ярня „Грінштайдль“ у Відні, рік 1895, місце зустрічі митців та інтелектуалів

1861 Скасування кріпацтва в царській Росії

1863 Перший у світі метрополітен у Лондоні

1863 Заснування Червоного Хреста Генрі Дюнантом у Женеві

1865 Ліквідація рабства в Сполучених Штатах Америки

1867 Видано „Капітал“ Карла Маркса

1869 Відриття Суецького каналу

1871 Заснування Бісмарком держави Німеччини

1875 „Метр“ у багатьох країнах вводиться як єдина міра довжини

1885 Видана книга Фрідріха Ніцше „Так говорив Заратустра“

1886 Доведено існування електромагнітних хвиль Генріхом Герцом

1890 1 Травня стає міжнародним Днем боротьби трудящих

1895 Хімік та винахідник Альфред Б. Нобель засновує Нобелівську премію

1895 Фізик Вільгельм Конрад Рентген відкриває рентгенівські промені й стає першим володарем Нобелівської премії в галузі фізики

1896 Виходить журнал „Jugend“ („Юність“). Звідси й назва „Jugendstil“ (югендштил) – назва стилю модерн в Німеччині.

Зображення:
Архів Рудольфа Штайнера - www.rudolf-steiner.org
Карл фон Цамбоні - www.wikipedia.org
Громада міста Терніці - www.ternitz.gv.at

Автор:
Елізабет Берінгер - www.elisabeth-beringer.de

Переклад у спілпраці:
Наталія Джіова-Хазельштайнер, Дніпропетровськ
Роберта Калініченко, Черкаси

Графічне вирішення:
Софія Хайден - www.sophia-heiden.de

Видавець:
Гілка Антропологічного Товариства в Німеччині ім. Каспара Хаузера, м. Салем - www.rudolf-steiner-exhibition.org